

ADRENAL YETMEZLİKLI HASTAYA YAKLAŞIM

4. BÖLÜM

Mehmet GÜVEN¹

GİRİŞ

Primer adrenokortikal yetmezlik (Addison Hastalığı), adrenal korteksten glukokortikoidlerin ve mineralokortikoidlerin yeterli salgılanamaması ile oluşan klinik tablodur. Adrenal bez kaynaklı patolojiler sonucu oluştuğunda primer adrenokortikal yetmezlik, adrenokortikotropik hormon (ACTH) eksikliğine bağlı gelişen patolojilere ise sekonder adrenal yetmezlik adı verilir. Primer adrenal yetmezlikte hem glukokortikoid hem de mineralokortikoid hormon eksikliği mevcut iken sekonderde ise sadece ACTH eksikliği olurken mineralokortikoid hormon eksikliği gözlenmez.

Adrenal yetmezliğin semptom ve klinik bulguları, adrenal fonksiyon kaybının hızına ve kapsamına, mineralokortikoid üretiminin korunup korunmadığına ve stresin derecesine bağlıdır.

Kronik primer adrenal yetmezlikte, hastalar ciddi bir enfeksiyon veya akut majör stres varlığında, daha önce tanı konmamış bir hastada ise artan glukokortikoid gereksiniminin karşılanamaması nedeniyle adrenal kriz ilk prezentasyon şekli olabilir. Daha önce bilinen primer adrenal yetmezlik veya sekonder adrenal yetmezliği olup replasman alan bir hastada aşağıdaki durumlardan ötürü adrenal kriz tetiklenebilir.

¹ Uzman Doktor, Şırnak Devlet Hastanesi, Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Kliniği, dr.mguven@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Zelissen PM, Bast EJ, Croughs RJ. Associated autoimmunity in Addison's disease. *J Autoimmun.* 1995; 8: 121-130.
2. Bancos I, Hahner S, Tomlinson J, Arlt W. Diagnosis and management of adrenal insufficiency. *Lancet Diabetes Endocrinol.* 2015; 3: 216-226.
3. Betterle C, Dal Pra C, Mantero F, Zanchetta R. Autoimmune adrenal insufficiency and autoimmune polyendocrine syndromes: autoantibodies, autoantigens, and their applicability in diagnosis and disease prediction. *Endocr Rev.* 2002; 23: 327-364.
4. Finucane FM, Liew A, Thornton E, Rogers B, Tormey W, Agha A. Clinical insights into the safety and utility of the insulin tolerance test (ITT) in the assessment of the hypothalamo-pituitary-adrenal axis. *Clin Endocrinol (Oxf).* 2008; 69: 603-7.
5. Coursin DB, Wood KE. Corticosteroid supplementation for adrenal insufficiency. *JAMA.* 2002; 287: 236-240.